

Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право
УДК 342

Процько Максим Ігорович

аспірант кафедри службового та медичного права

Навчально-наукового інституту права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Protsko Maksym

Postgraduate Student of the Department of Service and Medical Law

Academic and Scientific Institute of Law of

Taras Shevchenko National University of Kyiv

ORCID: 0009-0007-5434-6241

**ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДУ УЧАСНИКІВ РОЗГЛЯДУ СПРАВ У
ПОРЯДКУ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ЩОДО
ПРИЙНЯТТЯ, ПРОХОДЖЕННЯ ТА ЗВІЛЬНЕННЯ З
ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ**

**FEATURES OF THE COMPOSITION OF PARTICIPANTS IN THE
CONSIDERATION OF CASES IN THE PROCEDURE OF
ADMINISTRATIVE JUDICIAL PROCEEDINGS CONCERNING THE
ADMISSION, PASSAGE AND DISMISSAL FROM THE DIPLOMATIC
SERVICE**

***Анотація.** Вступ. Однією з характеристик адміністративного судового процесу є склад учасників розгляду справ у порядку адміністративного судочинства, це пов'язано з тим, що встановлення складу та процесуального статусу таких суб'єктів визнається одним із найважливіших завдань суду при розгляді будь-якого спору. Саме від правильності визначення кола учасників справи залежить правильність*

вирішення спору та відповідність судового рішенням вимогам адміністративного процесуального законодавства.

Мета. Метою дослідження є розкриття особливостей складу учасників у справах щодо прийняття, проходження та звільнення з дипломатичної служби, на підставі аналізу актуальної судової практики адміністративних судів визначити суб'єктів, які можуть бути учасниками у спорах цієї категорії. А також визначення основних ознак, що притаманні позивачам, відповідачам та третім особам, формулювання пропозицій внесення змін до актів адміністративного процесуального законодавства з метою поліпшення правового регулювання відносин, що виникають під час судового розгляду у справах цієї категорії.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) чинні нормативно-правові акти, що регламентують прийняття, проходження та звільнення з дипломатичної служби; 2) наукові праці вітчизняних учених, що здійснювали наукові дослідження у сфері публічної служби; 3) практика адміністративних судів України у справах щодо прийняття, проходження та звільнення з дипломатичної служби.

У процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення та групування (для характеристики та визначення кола учасників у справах щодо прийняття, проходження та звільнення з дипломатичної служби); формалізації, аналізу та синтезу (для аналізу релевантної практики адміністративних судів); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків).

Результати. У науковій статті розкрито особливості складу учасників у справах щодо прийняття, проходження та звільнення з дипломатичної служби на підставі проведеного аналізу актуальної судової практики адміністративних судів, зокрема визначено суб'єктів, які можуть бути учасниками у спорах цієї категорії. Крім того, сформульовано основні ознаки, що притаманні позивачам, відповідачам та

третім особам у цих справах, сформульовано пропозицію щодо доповнення положень КАС України нормою про обов'язкову участь закордонних дипломатичних установ як третіх осіб у справах щодо прийняття, проходження або припинення дипломатичної служби у закордонних дипломатичних установах.

Перспективи. У подальших наукових дослідженнях планується висвітлити питання форм адміністративного судочинства, предметної, інстанційної та територіальної юрисдикції у справах щодо прийняття, проходження та звільнення з дипломатичної служби, а також етапи розгляду цих справ та особливості оскарження відповідних судових рішень.

Ключові слова: *дипломатична служба, публічна служба, учасники справи, адміністративного судочинства.*

Summary. *Introduction. One of the characteristics of administrative litigation is the composition of participants in the consideration of cases in the administrative procedure, this is due to the fact that establishing the composition and procedural status of such subjects is recognized as one of the most important tasks of the court when considering any dispute. It is from the correctness of determining the circle of participants in the case that the correctness of the resolution of the dispute and the compliance of the court decision with the requirements of administrative procedural legislation depend.*

Purpose. The purpose of the study is to reveal the features of the composition of participants in cases regarding acceptance, passage and dismissal from the diplomatic service, based on an analysis of the current judicial practice of administrative courts, to determine subjects who may be participants in disputes of this category. As well as to formulate the main features inherent in plaintiffs, defendants and third parties in these cases.

Materials and methods. The materials of the study are: 1) current regulatory legal acts regulating acceptance, passage and dismissal from the

diplomatic service; 2) scientific works of domestic scientists who carried out scientific research in the field of public service; 3) the practice of administrative courts of Ukraine in cases of admission, passing and dismissal from diplomatic service.

In the process of conducting the research, the following scientific methods were used: theoretical generalization and grouping (to characterize and determine the circle of participants in cases of admission, passing and dismissal from diplomatic service); formalization, analysis and synthesis (to analyze the relevant practice of administrative courts); logical generalization of results (formulation of conclusions).

Results. The scientific article reveals the features of the composition of participants in cases of admission, passing and dismissal from diplomatic service based on the analysis of the current judicial practice of administrative courts, in particular, it identifies subjects who may be participants in disputes of this category. In addition, the main features inherent in plaintiffs, defendants and third parties in these cases are formulated.

Discussion. In further scientific research, it is planned to highlight the issues of forms of administrative proceedings, subject, instance and territorial jurisdiction in cases of acceptance, passage and dismissal from the diplomatic service, as well as the stages of consideration of these cases and the features of appealing the relevant court decisions.

Key words: *diplomatic service, public service, participants in the case, administrative proceedings.*

Постановка проблеми. Однією з характеристик адміністративного судового процесу є склад учасників розгляду справ у порядку адміністративного судочинства, це пов'язано з тим, що встановлення складу та процесуального статусу таких суб'єктів визнається одним із найважливіших завдань суду при розгляді будь-якого спору. Саме від

правильності визначення кола учасників справи залежить правильність вирішення спору та відповідність судового рішення вимогам адміністративного процесуального законодавства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У теорії адміністративного процесуального права дискутуються питання ототожнення таких понять як «учасники адміністративного судочинства» та «учасники адміністративного процесу». Зокрема, І. О. Картузова встановила, що учасником адміністративного процесу є особа, яку законодавством України наділено процесуальними правами й обов'язками у сфері розгляду адміністративних справ адміністративними судами та яка вступає до адміністративного процесу для захисту своїх прав і законних інтересів, захисту прав і законних інтересів інших осіб або з метою сприяння здійсненню адміністративного процесу [1, с. 113]. Наведена вище теоретична позиція дещо розширює та пояснює формальне закріплення категорії «учасники справи». Науковець Л. Токмілова вважає, що правовий статус учасника адміністративного судочинства можна трактувати як у широкому, так і у вузькому сенсі. У широкому розумінні йдеться про права та обов'язки, які надаються особам, що мають цей статус, і які на них покладаються, у вузькому сенсі правовий статус учасника адміністративного судочинства визначає його роль у процесі, зокрема як учасника справи, представника або іншої особи, що бере участь у судовому процесі [15]. Сало А.Б. досліджує особливості процесуальної співучасті відповідачів в адміністративному процесі [16]. Крім того, питання статусу сторін адміністративного судового процесу, були предметами наукових пошуків у працях багатьох учених-правників, зокрема, В.Б. Авер'янова [17], В.М. Бевзенка [18], О.М. Бандурки [19], Ю.В. Георгієвського [20], О.М. Пасенюка [21], О.П. Рябченко [22], В.С. Стефанюка [23].

Разом з тим, залишаються невирішеними проблемні питання щодо особливостей складу учасників справ саме щодо прийняття, проходження та звільнення з дипломатичної служби.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Завдання полягає в тому, щоб під час наукового дослідження розкрити особливості складу учасників у справах щодо прийняття, проходження та звільнення з дипломатичної служби, на підставі аналізу актуальної судової практики адміністративних судів визначити суб'єктів, які можуть бути учасниками у спорах цієї категорії, а також визначення основних ознак, що притаманні позивачам, відповідачам та третім особам, формулювання пропозицій внесення змін до актів адміністративного процесуального законодавства з метою поліпшення правового регулювання відносин, що виникають під час судового розгляду у справах цієї категорії.

Виклад основного матеріалу. У законодавстві України нормативно встановлено відповідно до статті 42 КАС України, що учасниками справи є сторони, треті особи. У справах можуть також брати участь органи та особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб [2]. Процесуальні права та обов'язки сторін визначені статтею 47 КАС України [2]. Однак положення КАС України не надають прямої відповіді щодо специфіки склад учасників розгляду спорів щодо доступу до дипломатичної служби в порядку адміністративного судочинства. Тому актуалізується питання дослідження як законодавства, так і судової практики у цій сфері, щоб повністю розкрити наведену проблематику.

Обов'язковими учасниками публічно-правового спору щодо доступу до дипломатичної служби є позивач та відповідач. Позивач – особа, на захист прав, свобод та інтересів якої подано позов до адміністративного суду {...}, а також суб'єкт владних повноважень, на виконання повноважень якого подано позов до адміністративного суду (див. пункт 8 частини першої статті 4 КАС України) [2].

У спорах щодо прийняття, проходження та припинення дипломатичної служби позивачем може виступати громадянин України, наділений повною адміністративно-процесуальною правосуб'єктністю (адміністративна процесуальною право- та дієздатністю), а також суб'єкт владних повноважень (теоретично, оскільки відповіді спори відсутні у Єдиному державному реєстрі судових рішень станом на день написання цієї роботи).

Ознаками позивачів у спорах щодо доступу до дипломатичної служби є наявність громадянства України (для фізичних осіб), можливість мати права та обов'язки в адміністративному судочинстві, можливість особисто здійснювати свої адміністративні процесуальні права та обов'язки, наявність порушеного права, свободи чи інтересу в контексті доступу до дипломатичної служби, що пов'язана з прийняттям, проходженням чи припиненням такої служби.

Аналіз судової практики щодо доступу дипломатичної служби засвідчив, що позивачами у цій категорії справ виступають здебільшого фізичні особи дипломатичні службовці (наприклад, див. Постанову ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справах № 826/8214/17 від 22 липня 2020 року [7], № 826/9871/17 від 17 вересня 2020 року [3] тощо).

Наступним обов'язковим учасником справи щодо доступу до дипломатичної служби є відповідач. Відповідач – суб'єкт владних повноважень, а у випадках, визначених законом, й інші особи, до яких звернена вимога позивача (див. пункт 9 частини першої статті 4 КАС України) [2]. Положення КАС України вказують, що суб'єктом владних повноважень є орган державної влади (у тому числі без статусу юридичної особи), {...}, їх посадова чи службова особа, інший суб'єкт при здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, в тому числі на виконання делегованих повноважень {...} [2].

Відповідачами у спорах щодо прийняття, проходження чи припинення дипломатичної служби можуть бути такі суб'єкти як Міністерство закордонних справ України, Президент України, закордонні дипломатичні установи (посольства, консульства), представництва Міністерства закордонних справ України на території України, дипломатичні службовці (теоретично).

Відповідачам притаманні такі ознаки: здійснення публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства у сфері дипломатичної служби, спрямованість реалізації публічно-владних управлінських функцій на права, свободи, інтереси позивача – для суб'єктів владних повноважень, а для фізичних осіб – вимоги щодо наявності адміністративна процесуальної право- та дієздатності.

Аналіз судової практики засвідчив, що відповідачем у спорах щодо прийняття, проходження чи припинення дипломатичної служби, переважно, є Міністерство закордонних справ України (див. наприклад, постанови ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справах № 826/14043/17 від 30 вересня 2020 року [4]; № 640/7962/20 від 28 липня 2022 року [5]).

Відповідачами у подібних спорах також може виступати: Президент України (див. наприклад рішення ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 9901/61/20 від 16 червня 2021 року [6]; Кабінет Міністрів України (див. наприклад, постанову Шостого апеляційного адміністративного суду у справі № 640/23726/20 від 30 серпня 2023 року [8]), міністр закордонних справ (див. наприклад, Постанову ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 826/9588/17 від 27 серпня 2020 року) [9], заступники міністра, голова Комісії з проведення службової перевірки (розслідування) Міністерства закордонних справ України (див. наприклад, Постанову ВС у складі колегії

суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 826/15473/16 від 20 липня 2022 року [10]).

Як засвідчує практика, співвідповідачем може залучатися також Державний секретар Міністерства закордонних справ України (див. наприклад, Постанову ВС у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 826/8773/18 від 31 серпня 2022 року [11]).

До необов'язкових учасників спорів щодо доступу до дипломатичної служби пропонуємо віднести третіх осіб. Статтею 49 КАС України визначено два види третіх осіб, а саме особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору та особи, які не заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору. Ключовою ознакою третіх осіб у цій категорії спорів є те, що вони мають матеріально- або ж процесуально-правову зацікавленість у вирішенні публічно-правового спору щодо прийняття, проходження чи припинення дипломатичної служби позивачем.

Третіми особами на стороні відповідача у цій категорії спорів потенційно можуть виступати: посадові особи органів дипломатичної служби до повноважень, яких належить прийняття нормативно-правових або індивідуальних актів стосовно позивача, а також закордонні дипломатичні установи України, представництва Міністерства закордонних справ України на території України та інші. За змістом статті 49 КАС України треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, можуть вступити у справу на стороні позивача або відповідача до закінчення підготовчого засідання або до початку першого судового засідання, якщо справа розглядається в порядку спрощеного позовного провадження, у разі коли рішення у справі може вплинути на їхні права, свободи, інтереси або обов'язки. Такі особи можуть залучатися до участі у справі за клопотанням учасників справи. Або ж за ініціативою суду, якщо буде встановлено, що судові рішення може вплинути на права та обов'язки осіб, які не є стороною у справі. Натомість, дуже часто у спорах, що

стосується проходження дипломатичної служби у закордонних дипломатичних установах такі установи не залучаються як треті особи до судового розгляду, що, на нашу думку, не є правильним, оскільки в подальшому, залежно від результатів судового розгляду, на таку закордонну дипломатичну установу можуть бути покладені певні обов'язки щодо поновлення прав особи, яка звернулася за судовим захистом. Беззаперечно, основним відповідачем у таких справах є, як правило, Міністерство закордонних справ України, однак на закордонні дипломатичні установи можуть бути покладено також певні кадрові обов'язки, наприклад, видання наказів про відрядження, відпустку, виплати компенсаційних виплат тощо. Так, наприклад, відповідно до пункту 1 розділу II Порядку надання відпусток, здійснення відряджень та погодження приватних поїздок працівників дипломатичної служби, направлених у довготермінове відрядження до закордонних дипломатичних установ України, що затверджено Наказом Міністерства закордонних справ України 16 липня 2021 року № 293 та зареєстровано в Міністерстві юстиції України 02 вересня 2021 р. за № 1157/36779 рішення про надання працівникам дипломатичної служби, направленим у довготермінове відрядження до ЗДУ, відпустки, передбаченої чинним законодавством, приймається керівником установи шляхом видання відповідного наказу [12]. А положеннями Порядку формування і здійснення компенсаційних виплат в іноземній валюті та оплати інших витрат працівникам дипломатичної служби, направленим у довготермінове відрядження, що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 грудня 2020 р. № 1288 визначено, що закордонні дипломатичні установи України здійснюють переказ компенсаційних виплат на рахунки працівників дипломатичної служби, відкриті ними у банківських установах держав перебування, один раз на місяць; видачу готівкою компенсаційних виплат протягом перших трьох місяців довготермінового відрядження працівників дипломатичної служби або за

погодженням з МЗС протягом періоду, необхідного для забезпечення відкриття рахунків у банківських установах держав перебування; видачу готівкою компенсаційних виплат працівникам дипломатичної служби на постійній основі один раз на місяць за погодженням з МЗС ураховуючи особливості системи фінансових розрахунків у державах перебування [13].

Зважаючи на наведене, на наше переконання, у разі розгляду спору щодо проходження чи припинення працівником дипломатичної служби України саме в закордонній дипломатичній установі України чи представництві України при міжнародних організаціях, такі установи (представництва) повинні залучатися до судового процесу як треті особи без самостійних вимог щодо предмету спору на стороні відповідача. Це може бути здійснено як за ініціативою позивача – фізичної особи, відповідача, так і за ініціативою суду. Таким чином, доречно було б доповнити положення статті 49 КАС України частиною шостою наступного змісту: «У спорах щодо проходження або припинення дипломатичної служби у закордонній дипломатичній установі чи представництві України при міжнародних організаціях така установа (представництво) залучається до участі в справі як третя особа без самостійних вимог щодо предмету спору».

Визначені вище учасники розгляду справ (сторони та треті особи) в порядку адміністративного судочинства можуть звертатися до суду або брати участь у судовому процесі як особисто, так і через представника. Представником у суді може бути адвокат або законний представник (частина 1 статті 57 КАС України). Тут слід зробити уточнення, що відповідно частини 2 статті 57 КАС України у справах незначної складності (примітка від автора: до яких, переважно, належать спори щодо публічної служби), представником може бути фізична особа, яка відповідно до частини другої статті 43 цього Кодексу має адміністративну процесуальну дієздатність [2].

Отже, особливістю спорів щодо прийняття, проходження та звільнення громадян з дипломатичної служби є те, що у випадку визначення

судом належності спору до категорії незначної складності, то представництво інтересів фізичної особи може здійснювати будь-яка інша фізична особа, не обов'язково правник.

Щодо представництва суб'єктів владних повноважень, то відповідно до частини 3 статті 55 КАС держава, Автономна Республіка Крим, територіальна громада беруть участь у справі через відповідний орган державної влади, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування відповідно до його компетенції, від імені якого діє його керівник, інша уповноважена особа відповідно до закону, статуту, положення, трудового договору (контракту) (самопредставництво органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування), або через представника. Найчастіше інтереси суб'єктів владних повноважень у спорах щодо прийняття, проходження та звільнення громадян з дипломатичної служби представляють посадові особи закордонних дипломатичних установ (посольств, консульств), представництв Міністерства закордонних справ України на території України на підставі внутрішніх положень та трудового договору.

До категорії інших учасників адміністративного процесу щодо доступу до дипломатичної служби відносяться згідно з положеннями статті 61 КАС України: помічник судді, секретар судового засідання, судовий розпорядник, свідок, експерт, експерт з питань права, перекладач, спеціаліст. Аналіз судової практики засвідчив, що обов'язково до участі у судовому засіданні у спорах щодо дипломатичної служби залучається щонайменше секретар судового засідання та судовий розпорядник, інші особи учасники залежно від особливостей справи – опціонально. Тут слід вказати, що в окремих справах беруть участь свідки для підтвердження наявності чи відсутності певних юридично-важливих фактів (наприклад, див. рішення Окружного адміністративного суду міста Києва у справі № 826/10200/14 від 21 жовтня 2014 року) [14].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, необхідно констатувати, що адміністративний судовий процес у справах щодо прийняття, проходження та звільнення з дипломатичної служби, вимагає чіткого визначення складу учасників, серед яких ключовими є позивач і відповідач. У випадку з дипломатичною службою позивачем можуть виступати громадяни України, які мають процесуальну правосуб'єктність, тоді як відповідачем — органи державної влади, зокрема Міністерство закордонних справ України. Також важливу роль відіграють треті особи, на чий права та обов'язку може вплинути судові рішення у спорі. Аналіз судової практики показує, що у спорах щодо дипломатичної служби в деяких випадках, залежно від предмету та підстав позову, доречно залучати до участі в процесі закордонні дипломатичні установи, оскільки рішення суду може впливати на їхні обов'язки. Крім того, в судовому процесі можуть брати участь інші суб'єкти, як-от представники сторін та третіх осіб, свідки та експерти, а також перекладачі залежно від специфіки справи. У цьому контексті доцільно доповнити законодавство, зокрема КАС України, нормою про обов'язкову участь закордонних дипломатичних установ як третіх осіб у справах щодо прийняття, проходження або припинення дипломатичної служби у закордонних дипломатичних установах.

У подальших наукових дослідженнях планується висвітлити питання форм адміністративного судочинства, предметної, інстанційної та територіальної юрисдикції у справах щодо прийняття, проходження та звільнення з дипломатичної служби, а також етапи розгляду цих справ та особливості оскарження відповідних судових рішень.

Література

1. Картузова І. О. Поняття, види та правовий статус учасників адміністративного судочинства. *Юридичний вісник*. 2015. Вип. 4. URL:

http://www.yurvisnyk.in.ua/v4_2015/2015_4.pdf#page=112 (дата звернення: 01.09.2024).

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України, Закон від 06 липня 2005 року № 2747-IV. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 29.08.2024).

3. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справах № 826/9871/17 від 17 вересня 2020 року. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91603222> (дата звернення: 01.09.2024).

4. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 826/14043/17 від 30 вересня 2020 року. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91884176> (дата звернення: 01.09.2024).

5. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 640/7962/20 від 28 липня 2022 року. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105465808> (дата звернення: 01.09.2024).

6. Рішення Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 9901/61/20 від 16 червня 2021 року. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97771262> (дата звернення: 05.09.2024).

7. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справах № 826/8214/17 від 22 липня 2020 року. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90519454> (дата звернення: 01.09.2024).

8. Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду у справі № 640/23726/20 від 30 серпня 2023 року. *Єдиний державний реєстр судових*

рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113210429> (дата звернення: 01.09.2024).

9. Постанову Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 826/9588/17 від 27 серпня 2020 року. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91209160> (дата звернення: 01.09.2024).

10. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 826/15473/16 від 20 липня 2022 року. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105422923> (дата звернення: 01.09.2024).

11. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 826/8773/18 від 31 серпня 2022 року. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106017483> (дата звернення: 01.09.2024).

12. Про затвердження Порядку надання відпусток, здійснення відряджень та погодження приватних поїздок працівників дипломатичної служби, направлених у довготермінове відрядження до закордонних дипломатичних установ України МЗС України: Наказ, Порядок від 16 липня 2021 року № 293. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1157-21#Text> (дата звернення: 01.09.2024).

13. Про затвердження Порядку формування і здійснення компенсаційних виплат в іноземній валюті та оплати інших витрат працівникам дипломатичної служби, направленим у довготермінове відрядження : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Перелік від 21 грудня 2020 року № 1288. *Офіційний вебсайт Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1288-2020-п#Text> (дата звернення: 01.09.2024).

14. Рішення Окружного адміністративного суду міста Києва у справі № 826/10200/14 від 21 жовтня 2014 року. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92190630> (дата звернення: 03.09.2024).

15. Токмілова Л. Особливості набуття статусу учасника адміністративного судочинства. *Національний юридичний журнал. Теорія та практика*. Вересень 2019. URL: <http://www.jurnaluljuristic.in.ua/archive/2019/5/40.pdf> (дата звернення: 03.09.2024).

16. Сало А.Б. Співвідповідач у адміністративному процесі (процесуальна співучасть): дис. ... доктора філософії: 081. Львів, 2020. 249 с.

17. Авер'янов В.Б. Принцип верховенства права – визначальна засада нової доктрини адміністративного права. Принцип верховенства права: проблема теорії та практики: у 2 кн. / за заг. ред. Ю.С. Шемшученка. К., 2008. 455 с.

18. Бевзенко В.М. Особливості правового статусу суб'єкта владних повноважень в адміністративному процесі. *Вісник господарського судочинства*. 2007. № 4. С. 101–106.

19. Бандурка О.М., Тищенко М.М. Адміністративний процес: посіб. для вищ. навч. закл. К.: Літера ЛТД, 2001. 336 с.

20. Георгієвський Ю.В. Адміністративна юстиція: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право». Х., 2004. 19 с.

21. Пасенюк О.М. Становлення адміністративної юстиції в Україні та адміністративне право. *Право України*. 2005. № 7. С. 8–11.

22. Рябченко О.П. Деякі проблеми процесуального статусу прокурора за Кодексом адміністративного судочинства України. *Вісник Академії прокуратури України*. 2006. № 1. С. 28–33.

23. Стефанюк В.С. Судовий адміністративний процес: монограф. Х.: Консум, 2003. 464 с.

References

1. Kartuzova I. O. Poniattia, vydy ta pravovyi status uchasnykiv administratyvnoho sudochynstva. *Yurydychnyi visnyk*. 2015. Vyp. 4. URL: http://www.yurvisnyk.in.ua/v4_2015/2015_4.pdf#page=112 (date of access: 01.09.2024).

2. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: Kodeks Ukrainy, Zakon vid 06 lypnia 2005 roku № 2747-IV. *Ofitsiyni vebsait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (date of access: 29.08.2024).

3. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu u spravakh № 826/9871/17 vid 17 veresnia 2020 roku. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91603222> (date of access: 01.09.2024).

4. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu u spravi № 826/14043/17 vid 30 veresnia 2020 roku. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91884176> (date of access: 01.09.2024).

5. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu u spravi № 640/7962/20 vid 28 lypnia 2022 roku. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105465808> (date of access: 01.09.2024).

6. Rishennia Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu u spravi № 9901/61/20 vid 16 chervnia 2021 roku. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97771262> (date of access: 05.09.2024).

7. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu u spravakh № 826/8214/17 vid 22 lypnia 2020 roku. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen.* URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90519454> (date of access: 01.09.2024).

8. Postanova Shostoho apeliatsiinoho administratyvnoho sudu u spravi № 640/23726/20 vid 30 serpnia 2023 roku. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen.* URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/113210429> (date of access: 01.09.2024).

9. Postanovu Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu u spravi № 826/9588/17 vid 27 serpnia 2020 roku. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen.* URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91209160> (date of access: 01.09.2024).

10. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu u spravi № 826/15473/16 vid 20 lypnia 2022 roku. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen.* URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105422923> (date of access: 01.09.2024).

11. Postanova Verkhovnoho Sudu u skladi kolehii suddiv Kasatsiinoho administratyvnoho sudu u spravi № 826/8773/18 vid 31 serpnia 2022 roku. *Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen.* URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106017483> (date of access: 01.09.2024).

12. Pro zatverdzhennia Poriadku nadannia vidpustok, zdiisnennia vidriadzhen ta pohodzhennia pryvatnykh poizdok pratsivnykiv dyplomatychnoi sluzhby, napravlenykh u dovhoterminove vidriadzhennia do zakordonnykh dyplomatychnykh ustanov Ukrainy MZS Ukrainy: Nakaz, Poriadok vid 16 lypnia 2021 roku № 293. *Ofitsiyni vebsait Verkhovnoi Rady Ukrainy.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1157-21#Text> (date of access: 01.09.2024).

13. Pro zatverdzhennia Poriadku formuvannia i zdiisnennia kompensatsiinykh vyplat v inozemnii valiuti ta oplaty inshykh vytrat pratsivnykam dyplomatychnoi sluzhby, napravlenym u dovhoterminove

vidriadzhennia : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy; Poriadok, Perelik vid 21 hrudnia 2020 roku № 1288. *Ofitsiyni vebsait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1288-2020-p#Text> (date of access: 01.09.2024).

14. Rishennia Okruzhnoho administratyvnoho sudu mista Kyieva u spravi № 826/10200/14 vid 21 zhovtnia 2014 roku. *Yedyni derzhavnyi reiestr sudovykh rishen*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92190630> (date of access: 03.09.2024).

15. Tokmilova L. Osoblyvosti nabuttia statusu uchasyuka administratyvnoho sudochynstva. *Natsionalnyi yurydychnyi zhurnal. Teoriia ta praktyka*. Veresen 2019. URL: <http://www.jurnaluljuristic.in.ua/archive/2019/5/40.pdf> (date of access: 03.09.2024).

16. Salo A.B. Spivvidpovidach u administratyvnomu protsesi (protseusualna spivuchast): dys. ... doktora filosofii: 081. Lviv, 2020. 249 s.

17. Averianov V.B. Pryntsyp verkhovenstva prava – vyznachalna zasada novoi doktryny administratyvnoho prava. Pryntsyp verkhovenstva prava: problema teorii ta praktyky: u 2 kn. / za zah. red. Yu.S. Shemshuchenka. K., 2008. 455 s.

18. Bevzenko V.M. Osoblyvosti pravovoho statusu subiekta vladnykh povnovazhen v administratyvnomu protsesi. *Visnyk hospodarskoho sudochynstva*. 2007. № 4. S. 101–106.

19. Bandurka O.M., Tyshchenko M.M. Administratyvnyi protses: posib. dlia vyshch. navch. zakl. K.: Litera LTD, 2001. 336 s.

20. Heorhiievskyi Yu.V. Administratyvna yustytisia: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.07 «Administratyvne pravo i protses; finansove pravo». Kh., 2004. 19 s.

21. Paseniuk O.M. Stanovlennia administratyvnoi yustytisii v Ukraini ta administratyvne pravo. *Pravo Ukrainy*. 2005. № 7. S. 8–11.

22. Riabchenko O.P. Deiaki problemy protsesualnoho statusu prokurora za Kodeksom administratyvnoho sudochynstva Ukrainy. *Visnyk Akademii prokuratury Ukrainy*. 2006. № 1. S. 28–33.

23. Stefaniuk V.S. Sudovyi administratyvnyi protses: monohraf. Kh.: Konsum, 2003. 464 s.